

## Posudek diplomové práce Žanety Vojířové Pojetí problematiky komunikačních funkcí výpovědí v tradici české syntaxe (s přihlédnutím k didaktickým aspektům)

Cílem předložené diplomové práce je porovnat a charakterizovat různé výklady problematiky tzv. komunikativních funkcí výpovědí v základních odborných pracích orientovaných na syntaktickou problematiku češtiny a ukázat, jak se s těmito aspekty pracuje (či spíše nepracuje) v didaktické praxi, tedy nakolik je tato problematika (výrazně související s požadavkem na komunikačně orientovanou výuku) zařazována do učebnic českého jazyka. Teoreticky diplomantka vychází zejména z prací M. Grepla, P. Karlíka, V. Šmilauera, B. Havránka, A. Jedličky, F. Kopečného, J. Hrbáčka aj.

Diplomová práce má přehlednou a jasnou kompozici. Kapitola nazvaná Teoretická část je rozdělena do dvou dílčích podkapitol, v první se autorka zaměřuje na vymezení, výklad a pojetí termínů věta a výpověď (termínů, které jsou pro následující výklady o komunikativních funkcích zcela zásadní). Ve druhé části prezentuje základní klasifikaci komunikačních funkcí výpovědí. Druhá kapitola obsahuje pokus o zachycení a porovnání jednotlivých přístupů k této otázce v pracích českých jazykovědců. Diplomantka se podrobně zabývá výklady a pojetím daných jevů v pracích *Skladba spisovné češtiny*, *Skladba češtiny*, *Příruční mluvnice*, *Novočeská skladba*, *Česká mluvnice*, *Mluvnice češtiny*, *Čeština – řeč a jazyk* aj. Z komparace těchto prací a z jejich popisu vyplývá, že se danému problému jejich autoři věnovali velmi detailně a že si uvědomovali důležitost těchto aspektů také pro školní výuku (např. M. Grepl, P. Karlík). Oba posledně jmenovaní autoři ve svých statích vybízejí k prohloubení klasifikace KF v učebních textech. Výsledkem této komparace jsou podle autorky čtyři základní přístupy k výkladům daného jevu. Odlišnost výkladů je především v počtu vymezovaných KF, ale také v terminologii užívané při popisu jednotlivých funkcí.

Velmi důležitou částí práce je kapitola 3 (Praktická část), v níž diplomantka analyzuje vybrané učebnice pro základní a střední školy z pohledu míry zastoupení a kvality zpracování této problematiky. Sleduje, nakolik se ve vytipovaných učebnicích pracuje s nosnými pojmy věta a výpověď (důležitými pro vymezení a klasifikaci komunikativních funkcí, ale nejen jich). Diplomantka shromáždila 20 vzorků učebnic (10 pro ZŠ a 10 pro SŠ). Jedná se o učebnice vydané v 90. letech 20. století, na počátku 21. století a konečně o učebnice, jejichž struktura již vychází ze školské reformy, tedy o učebnice aktuální. Jak sama autorka konstatuje, i když se školství a samotná výuka proměňuje, řada škol pracuje se zastaralými učebnicemi. Autorka si stanovila tři výzkumné otázky: *1. v učebnicích se v kapitole o KF pracuje především s termínem věta, ačkoliv je v některých částech užíván pojem výpověď* *2. autoři učebnic omezují svou klasifikaci pouze na čtyři základní druhy KF výpovědí* *3. učebnice pro střední školy vykazují širší rozsah a detailnější popis KF než učebnice pro druhý stupeň základních škol.*

K práci mám několik dílčích připomínek. Diplomantka se bohužel v textu nevyhnula interpunkčním nedostatkům (např. na s. 7, s. 13, s. 15). Z formálního hlediska je třeba rozlišovat spojovník a pomlčku (např. s 9, s. 11, s 12).

Uvedené připomínky však zásadně nesnižují velmi dobrou úroveň práce. Předložená diplomová práce je zcela původní, diplomantka prokázala schopnost důkladné analýzy a syntézy zkoumaného materiálu. Cíl práce, jež si autorka stanovila, byl podle mého názoru beze zbytku splněn.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem navrhuji diplomovou práci k obhajobě a doporučuji hodnocení **v ý b o r n ě**.

Plzeň 6. 6. 2019

PhDr. Jana Vaňková, vedoucí práce

